

Uniwersytet
Wrocławski

Instytut Geografii i Rozwoju Regionalnego

Nr 11 (136)
Listopad 2025

Publikacje

Sprawy Instytutu Geografii i Rozwoju Regionalnego

Zapowiedź

Listopad był miesiącem uniwersyteckich jubileuszy, świętowaliśmy je także w naszym Instytucie. Informacje te zamieścimy w grudniowym wydaniu Biuletynu.

Z okazji Dnia Edukacji Narodowej Dyrektor IGRR przeprowadził wśród studentów kierunków geografia, gospodarka przestrzenna oraz turystyka ankietę w ramach II Plebiscytu na Najlepszego Wykładowcę naszego Instytutu. Plebiscyt obejmował osiem kategorii, w których zwyciężyli:

- Mentor – wykładowca zorientowany na odkrywanie i rozwijanie potencjału studenta: **dr hab. prof. UW r Marek Kasprzak** z Zakładu Geomorfologii,
- Najsympatyczniejszy wykładowca: **dr Magdalena Duda-Seifert** z Zakładu Geografii Regionalnej i Turystyki,
- Rzeźnik – najbardziej wymagający wykładowca: **dr Krzysztof Kołodziejczyk** z Zakładu Geografii Regionalnej i Turystyki,
- Orator – najlepszy mówca: **prof. dr hab. Piotr Owczarek** z Zakładu Geografii Fizycznej,
- Praktyk – wykładowca najlepiej łączący wiedzę z działaniem: **dr Marcin Krawczyk** z Zakładu Geografii Fizycznej i **dr inż. Piotr Kryczka** z Zakładu Geografii Społeczno-Ekonomicznej,
- Tekściarz – mistrz powiedzonek: **dr Krzysztof Parzóch** z Zakładu Geomorfologii,
- Profesjonalista w każdym calu: **prof. dr hab. Piotr Migoń** z Zakładu Geomorfologii,
- Dobry duch – wykładowca otwarty na wspieranie studentów: **dr Andrzej Kacprzak** z Zakładu Geomorfologii.

17 października 2025 r. na Wydziale Nauk o Ziemi i Kształtowaniu Środowiska, przy współpracy z Wydziałem Fizyki UW r., obchodzony był Międzynarodowy Dzień Krajobrazu i Dzień Georóżnorodności. Tegoroczna edycja Dnia Krajobrazu przebiegała pod hasłem „Symbioza – przyroda i miasto w jednym krajobrazie”. Partnerami wydarzenia była Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska we Wrocławiu, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu Państwowe Gospodarstwo

organizatorzy:
Wydział Nauk o Ziemi
i Kształtowania Środowiska UWr
Wydział Fizyki i Astronomii UWr

Dzień Krajobrazu
Dzień Georóżnorodności
na Kampusie przy Borna

"SYMBIOZA - Przyroda i Miasto w jednym Krajobrazie"

17 października
2025 | **10:00**

Kampus UWr
przy
Placu Maxa Borna
Wrocław

WYKŁADY, WARSZTATY, WYCIECZKI, INFORMACJA O STUDIACH

Sprawdź program!

Program

Zapisz się

dołącz online
w TEAMS

Wodne „Wody Polskie” oraz Zespół Elektrociepłowni Wrocławskich KOGENERACJA S.A. W wydarzenie – adresowane przede wszystkim do uczniów szkół ponadpodstawowych – bardzo aktywnie zaangażowali się pracownicy i studenci IGRR, przygotowując bogatą ofertę naukową, popularnonaukową i promocyjną geografii: **dr hab. Alicja Krzezińska** i **dr inż. Anna Zaręba** – wykład „Zielona symbioza miast” oraz warsztaty kreatywne: „FOOD CITY – projektujemy wzorcowe, samowystarczalne ekomiasto przyszłości we Wrocławiu” i „MiastO-Tworzenie! Czyli jak zaprojektować zielony, symbiotyczny miejski patchwork”; **dr hab. Marek Błaś** – warsztaty „Zjawiska meteorologiczne jako element krajobrazu”; **dr Wojciech Jurkowski** i **dr Dominik Sikorski** – warsztaty „Jaki to krajobraz? Quiz wiedzy o krajobrazach przyrodniczych i kulturowych Polski”, **dr Janusz Łach** – warsztaty „Projekt makiety krajobrazowej

3D”; **dr Krzysztof Parzóch** – warsztaty „Przemiany krajobrazu – osuwiska”. W ramach obchodów odbyły się również wycieczki: po Wrocławiu pt. „Ukryty krajobraz turystyczny – centrum Wrocławia w detalach” prowadzona przez **dr Damiana Werczyńskiego** oraz w Masyw Ślęży pt. „Podgórska symbioza – krajobraz podnóża Ślęży i jego przemiany” prowadzona przez **Kacpra Koniecznego**, reprezentującego Koło Naukowe Studentów Geografii im. J. Czyżewskiego. Całość tego międzywydziałowego wydarzenia koordynowała dr Adriana Trojanowska-Olichwer z ING, a z IGRR sprawy organizacyjne wspomagała **dr hab. Agnieszka Latocha-Wites**. Była to już trzecia edycja obchodów Dnia Krajobrazu i Dnia Georóżnorodności organizowana w takiej formie, z bogatym programem i licznym udziałem młodzieży szkolnej.

W ramach obchodów Dnia Krajobrazu i Dnia Georóżnorodności w Bibliotece IGRR uczniowie Liceum Ogólnokształcące nr XVII im. Agnieszki Osieckiej we Wrocławiu zmagali się z quizem krajobrazowym, który przeprowadzili dr Dominik Sikorski z ZSGE oraz dr Wojciech Jurkowski z ZZP.

18 października (w sobotę) pełniliśmy dyżur podczas „drzwi otwartych” w naszym Instytucie. Zapraszamy uczniów szkół średnich na kolejne spotkania z geografią i geografami.

27 października w TV Polonia wyemitowany został specjalny odcinek programu *Słownik polsko@polski* nakręconego specjalnie na Jubileusz 80-lecia wrocławskiej geografii. Program można już obejrzeć na stronach TVP, używając odnośnika [TUTAJ \(klik\)](#) lub klikając na zdjęcie poniżej.

Słownik polsko jest z Instytut Geografii i Rozwoju Regionalnego UW i 2 innymi użytkownikami.

26 października o 15:36 · 🌐

Słownik polsko@polski, odc. 662 (666)

W tym odcinku będziemy wspólnie świętować jubileusz 80-lecie Uniwersytetu Wrocławskiego i Instytutu Geografii i Rozwoju Regionalnego. Odcinek był wyjątkowy, dlatego że gośćmi programu byli naukowcy z Instytut Geografii i Rozwoju Regionalnego UW, w Bibliotece którego od lat kręcony jest program 😊

W dniu 28 października 2025 r. odbyło się w Jelenie Górze inauguracyjne posiedzenie Rady Naukowej Karkonoskiego Parku Narodowego kadencji 2025–2030. W trakcie posiedzenia dokonał się wybór Przewodniczącego Rady, którym na kolejną kadencję został **prof. Piotr Migoń**. Członkiem Rady Naukowej KPN jest także **dr hab. Marek Błaś**.

Publikacje

W czasopiśmie *Bulletin of Engineering Geology and the Environment* (IF=4.2, 100 pkt. MNiSW) ukazał się artykuł pt. „Rockfall in orthogonally jointed sandstone: a multi-instrumental study of a pillar collapse”, którego współautorami są **dr Filip Duszyński** i **dr Kacper Jancewicz**. Przedmiotem szczegółowej analizy jest przypadek nagłego zawalenia się piaskowcowego filara skalnego o wysokości 10 m, do którego doszło w listopadzie 2021 r. na trasie turystycznej w Teplickim Skalnym Mieście w Czechach. Artykuł zawiera nie tylko opis skutków wydarzenia, ale przedstawia również wyniki badań wytrzymałościowych piaskowca i stanu zwietrzenia skały, co pozwoliło na przedstawienie hipotezy wyjaśniającej genezę zdarzenia.

Bulletin of Engineering Geology and the Environment (2025) 84:513
<https://doi.org/10.1007/s10064-025-04526-2>

ORIGINAL PAPER

Rockfall in orthogonally jointed sandstone: a multi-instrumental study of a pillar collapse

Filip Hartvich¹ · Filip Duszyński² · Petr Tábořík¹ · Kacper Jancewicz² · Jiří Adamovič³ · Wojciech Bartz²

Received: 8 November 2023 / Accepted: 22 September 2025

© The Author(s), under exclusive license to Springer-Verlag GmbH Germany, part of Springer Nature 2025

Abstract

Historical and recent records of slope failures in sandstones indicate that catastrophic rockfalls contribute to the widening of corridors and slots in orthogonally jointed rock, often posing a threat to local communities and visitors. We describe a rockfall that occurred during the night from 11 to 12th November 2021 in the Teplické skály rock city (NE Bohemia, Czech Republic). A sandstone pillar 10 m high collapsed directly onto a tourist trail, destroying a wooden footbridge and producing huge amounts of blocks and debris. Using a field study, a detailed petrographic analysis, rock strength measurements, 3D modelling and animation and thermal imaging, we provide a detailed insight into this event, discussing the likely controls, triggers and mechanisms of failure. We demonstrate that the rockfall was controlled both by the original rock pillar morphology (a wider part standing upon a thin stem) and protracted chemical alteration of sandstone. The likely trigger, however, was the sudden drop of temperature on the days preceding the event, which resulted in frost expansion and a subsequent loss of internal stability of the sandstone body. Both field investigations and computer simulations provided evidence supporting hypothesis that the mechanism of failure was toppling, with the lowermost sandstone compartment acting as a pivot. Our investigation provides solid backgrounds to claim that long-term chemical weathering of quartzose sandstone not only contributes to a gradual, non-catastrophic disintegration of clifflines, but also to occasional rock slope collapses.

Keywords Sandstone · Rock city · Rockfall · 3D modelling · Silica dissolution · Thermal imaging

W czasopiśmie *Sustainability* (IF=3.3, 100 pkt. MNiSW) ukazał się artykuł autorstwa **dr. Damiana Werczyńskiego** oraz **dr. hab. Krzysztofa Widawskiego**, **prof. UWr** (obaj z ZGRiT) pt. „Sustainable archaeological tourism – a framework of an assessment method for potential tourism use of hill-forts (gords) in the Lower Silesia Region, Poland”. Celem pracy było przedstawienie ramowej koncepcji oceny potencjału turystycznego grodzisk oraz jej przetestowanie na próbie 25 obiektów zło-

kalizowanych w różnych strefach topograficznych województwa dolnośląskiego. Wyniki pracy pokazują, że większość badanych grodzisk wykazuje wysoki potencjał dla zagospodarowania turystycznego, a co istotniejsze, że obiekty ze strefy północnej nie odbiegają atrakcyjnością od tych, zlokalizowanych w innych obszarach. Powiaty i gminy w tej części województwa, tradycyjnie najmniej atrakcyjnej, mają szansę w przyszłości wykorzystać grodziska jako istotny walor dla budowy produktów turystycznych.

Article

Sustainable Archaeological Tourism—A Framework of an Assessment Method for Potential Tourism Use of Hillforts (Gords) in the Lower Silesia Region, Poland

Damian Werczyński * and Krzysztof Widawski

Department of Earth Sciences and Environmental Management, Institute of Geography and Regional Development, University of Wrocław, Uniwersytecki Square 1, 50-137 Wrocław, Poland; krzysztof.widawski@uw.edu.pl

* Correspondence: damian.werczynski2@uw.edu.pl

Abstract

This study seeks to develop and evaluate a methodological framework for assessing the tourism potential of hillforts, by using a selected sample of 25 of these heritage resources located in the Lower Silesia Voivodeship. This region, as one of Poland's most popular among domestic and international tourists, is increasingly confronting overtourism at its primary attractions. Concurrently, it possesses underutilised cultural assets, notably 250 remnants of gords/hillforts (*grodziska* in Polish) spanning various historical periods and dispersed across the whole area. Thus, to ensure the universality of the method, samples of hillforts from three main topographic zones of Lower Silesia were selected. In addition to the aim of testing the method, a secondary objective of the research involved conducting a preliminary assessment of selected hillforts' tourism potential in different parts of the voivodeship. The methodology combined desk research and field studies across all selected archaeological sites. Concerning the primary objective, the developed assessment tool effectively replicated the multidimensional analytical framework characteristic of established methodologies, yielding reliable outcomes for evaluating gords' tourism potential.

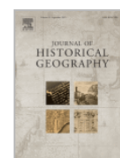
W czasopiśmie *Journal of Historical Geography* (IF=1,1, 140 pkt. MNiSW) ukazał się artykuł zespołu projektowego „Długofalowość procesów suburbanizacji wokół dużych miast Polski (histsuburb.pl)” nr 2021/41/B/HS4/01407, pt. “From idea to urban form: The evolution of Howard's concept and typology of historical garden cities in Poland”. Opracowanie analizuje jednostki osadnicze znajdujące się w granicach współczesnej Polski, których rozwój powiązany jest z koncepcją miasta-ogrodu autorstwa Howarda. W celu ich identyfikacji zbadano różnorodne materiały kartograficzne, plany oraz literaturę naukową i popularnonaukową. Na podstawie analizy genezy i rozwoju polskich miast ogrodów, przedmieść ogrodowych oraz osiedli ogrodowych od końca XIX wieku do lat 80. XX wieku określono ich liczbę oraz specyfikę przestrzenną i funkcjonalną. Przedstawiono również ich typologię, uwzględniającą kryteria morfogenetyczno-funkcjonalne, morfologiczne, historyczne, topono-

mastyczne, stopień realizacji oraz współczesny status administracyjno-prawny. Wyniki badań wskazują, że pierwsze „miasta ogrody” pojawiły się już w drugiej dekadzie XX w. Nie spełniały one jednak wielu przestrzennych i funkcjonalnych założeń oryginalnej koncepcji Howarda. Zidentyfikowano cztery główne ścieżki formowania się miast ogrodów i przedmieść ogrodowych w Polsce: [1] ścieżka związana z powstawaniem miast ogrodów, [2] ścieżka związana z rozwojem lotnisk i uzdrowisk, [3] ścieżka związana z budową osiedli patronackich, [4] ścieżka związana z kształtowaniem się dzielnic willowych i przedmieść ogrodowych w obrębie miast.

Journal of Historical Geography

Volume 90, December 2025, Pages 64-77

From idea to urban form: The evolution of Howard's concept and typology of historical garden cities in Poland

Tomasz Spórna ^a✉, Paweł Sudra ^b✉, Tomasz Figlus ^c✉, Łukasz Musiaka ^c✉,
Piotr Kryczka ^d✉, Agnieszka Lisowska-Kierepka ^d✉, Dominik Sikorski ^d✉,
Robert Szmytkie ^d✉

W czasopiśmie *Prace i Studia Geograficzne* (70 pkt. MNiSW) ukazał się artykuł zespołu pracowników i doktorantów ZGSE pt. "Procedura buforowania w analizie ilościowej morfologii jednostek osadniczych". Głównym celem pracy było zaproponowanie zestawu wskaźników bazujących na procedurze buforowania i ogólnodostępnych danych przestrzennych, które mogłyby służyć do określenia stopnia zwartości zabudowy. Do wykonania analiz wykorzystano Bazę Danych Obiektów Topograficznych (BDOT 10k) udostępnianą przez geoportal.gov.pl, a do prowadzenia analiz wykorzystano narzędzie Buffer (Geoprocessing) dostępne w ArcGIS. W analizach morfologii przy użyciu buforów zastosowano trzy mierniki: gęstość zaludnienia netto, wskaźnik kolistości (wskaźnik zwartości) oraz autorski wskaźnik zwartości zabudowy, liczony jako stosunek powierzchni bufora scalonego (tzn. powierzchni terenów zabudowanych) do powierzchni buforów wokół pojedynczych budynków (czyli bufora niescalonego). Badania przeprowadzono na przykładzie trzech gmin wiejskich województwa dolnośląskiego (Czernica, Udanin i Lewin Kłodzki) oraz miast powiatu kłodzkiego. Przeprowadzone badania wykazały, że gęstość zaludnienia netto wyliczona w stosunku do powierzchni zabudowanej oraz wskaźnik zwartości zabudowy mogą znaleźć zastosowanie w badaniach morfologii jednostek osadniczych, pośrednio lub bezpośrednio wskazując na ich zwartość. Z kolei wskaźnik kolistości jest ujemnie skorelowany z pozostałymi wskaźnikami i liczbą ludności.

sciendo

Robert Szmytkie^a
Agnieszka Lisowska-Kierepka^b
Katarzyna Kuzara^c
Mateusz Długosz^d
Michał Małysz^e

^{a,b,c,d} Uniwersytet Wrocławski
Instytut Geografii i Rozwoju Regionalnego
^ae-mail: robert.szmytkie@uwr.edu.pl
ORCID: 0000-0001-6415-9342
^be-mail: agnieszka.lisowska@uwr.edu.pl
ORCID: 0000-0002-0526-6460

Prace i Studia Geograficzne
ISSN: 0208-4589; ISSN (online): 2543-7313
2025, t. 70.3, s. 37-53
DOI: 10.48128/pisg-2025-70.3-03

^ce-mail: katarzyna.kuzara2@uwr.edu.pl
ORCID: 0000-0002-6715-4237
^de-mail: mateusz.dlugosz@uwr.edu.pl
ORCID: 0000-0001-7323-1502
^e Politechnika Wrocławska
Wydział Architektury
e-mail: michal.malysz@pwr.edu.pl
ORCID: 0000-0002-9584-5502

PROCEDURA BUFOROWANIA W ANALIZIE ILOŚCIOWEJ MORFOLOGII JEDNOSTEK OSADNICZYCH

Buffering procedure in the quantitative analysis of settlements morphology

W czasopiśmie *Prace Komisji Geografii Komunikacji PTG* (70 pkt MNiSW) opublikowany został artykuł pt. „Bocznice kolejowe w systemie transportowym – przykład województwa dolnośląskiego” autorstwa pracowników ZGSE (**dr Mateusz Smolarski, dr Przemysław Tomczak**) oraz studentów specjalności Analizy Regionalne i Lokalne (mgr Grzegorz Jóźwicki i Julia Komocka). W opracowaniu podjęto rozważania na temat funkcjonowania bocznic kolejowych w systemie transportu kolejowego na Dolnym Śląsku. Województwo dolnośląskie charakteryzuje się m.in. jedną z największych gęstości infrastruktury torowej oraz licznymi zakładami związanymi z wydobyciem surowców skalnych, które są transportowane koleją. W ostatnich latach zauważa się tendencję wzrostową co do wykorzystania kolei w transporcie towarowym. W badaniu podjęto próbę inwentaryzacji czynnych i nieczynnych bocznic kolejowych, która obejmowała kategoryzację tego typu infrastruktury z uwzględnieniem pełnionej funkcji i rodzaju transportowanego towaru. Mimo, że zakres czasowy opracowania odnosi się do stanu aktualnego (2025), to jednak w niektórych przypadkach autorzy zwrócili uwagę na sposób użytkowania bocznic w latach ubiegłych. W odniesieniu do wybranych przykładów przedstawiono dobre oraz złe praktyki w zakresie wykorzystania bocznic. Szczególną uwagę zwrócono na tego typu obiekty infrastrukturalne, które powstały w ostatnich latach. Inwentaryzacja bocznic kolejowych została przeprowadzona w oparciu o dostępne materiały kartograficzne, oficjalne materiały PKP Polskich Linii Kolejowych oraz w wybranych przypadkach o inwentaryzację terenową.

Prace Komisji Geografii Komunikacji PTG
Transport Geography Papers of Polish Geographical Society

27(2)/2024

Prace Komisji Geografii Komunikacji PTG

2024, 27(2), 86-104

DOI: 10.4467/2543859XPKG.24.014.22479

Otrzymano (Received) 25.07.2025

Otrzymano poprawioną wersję (Received in revised form): 30.09.2025

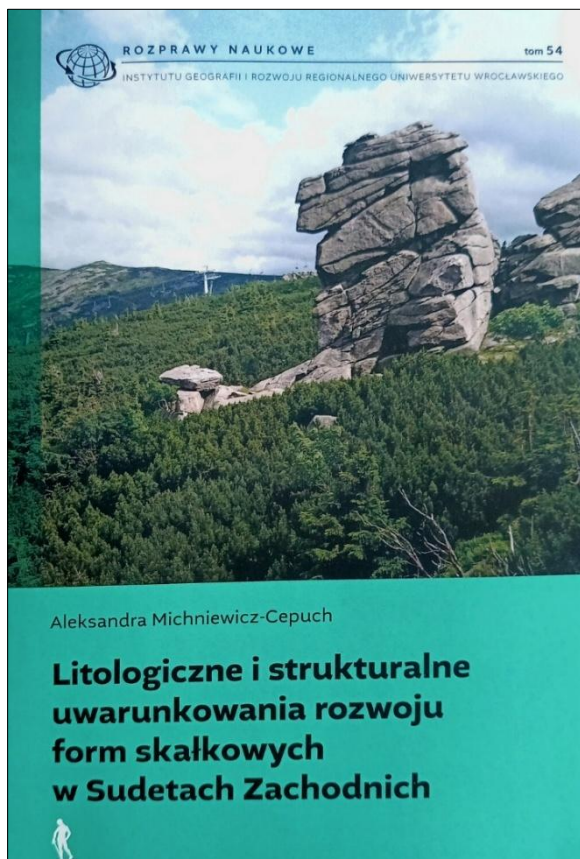
Zaakceptowano (Accepted): 06.10.2025

Opublikowano (Published): 24.10.2025

BOCZNICE KOLEJOWE W SYSTEMIE TRANSPORTOWYM – PRZYKŁAD WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

Railway sidings in the transport system – the example of the Lower Silesian Province

Mateusz Smolarski (1), Przemysław Tomczak (2), Grzegorz Jóźwicki (3), Julia Komocka (4)

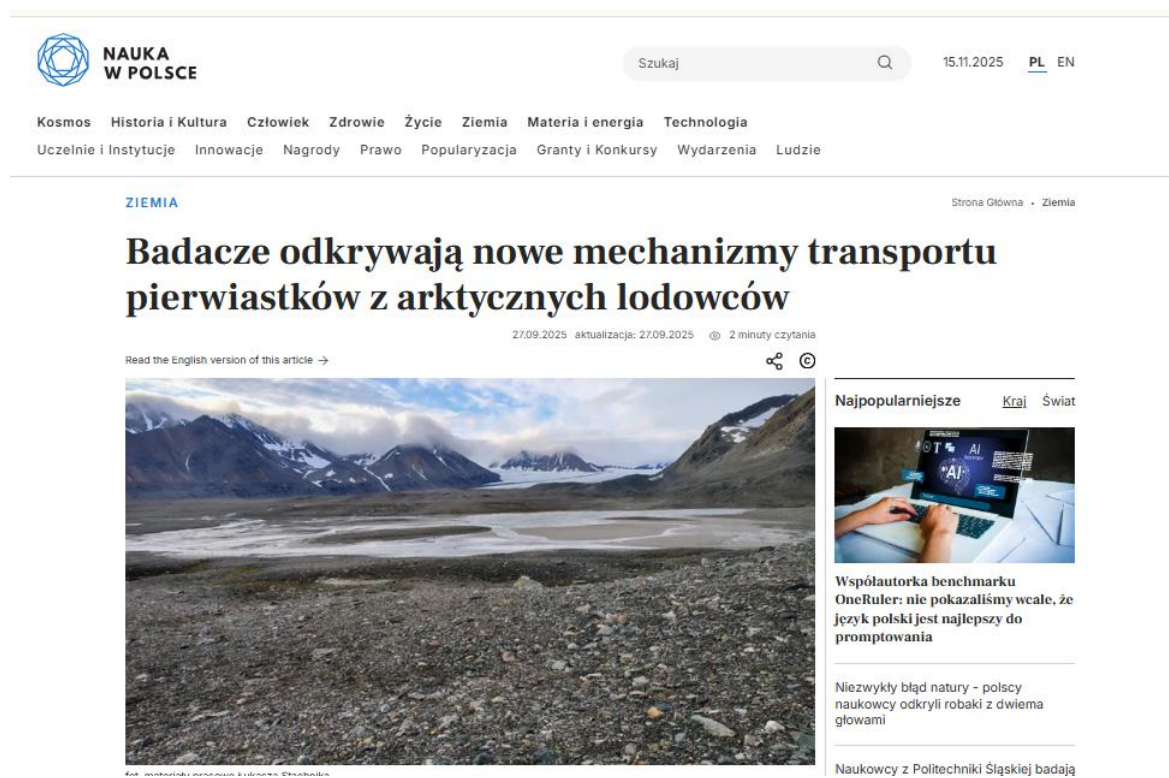

W październiku ukazała się monografia pt. „Litologiczne i strukturalne uwarunkowania rozwoju form skałkowych w Sudetach Zachodnich” autorstwa **dr Aleksandry Michniewicz-Cepuch**, opublikowana przez Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego. Książka ma przybliżyć czytelnikowi bogactwo i różnorodność rzeźby skałkowej w Sudetach, ale także odpowiedzieć na pytanie, dlaczego te fantazyjne formy rozwijają się tylko na wybranych obszarach górskich stoków oraz jakie czynniki przestrzenne są odpowiedzialne za ich ukształtowanie. Wyniki badań przedstawione w monografii w dużej mierze oparte zostały o wieloprzestrzenne i szczegółowe analizy rozmieszczenia skałek w środowisku GIS.

Sprawy Zakładowe

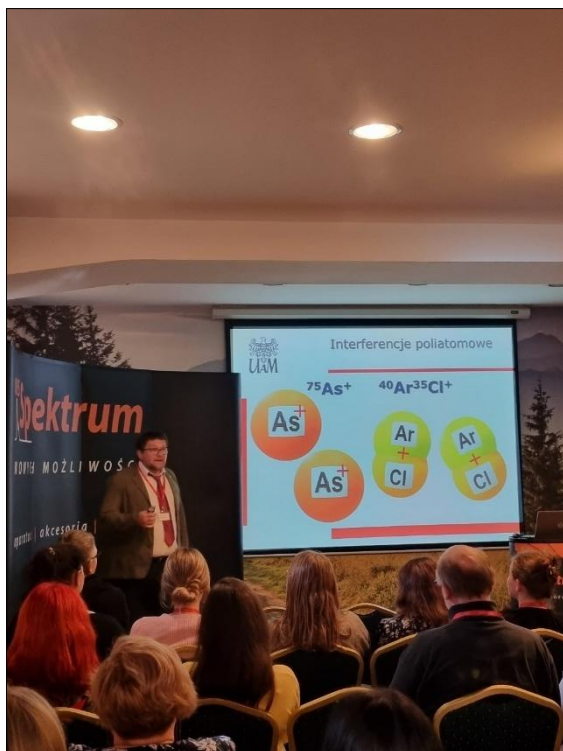
Zakład Geografii Fizycznej

Serwis *Nauka w Polsce* opublikował popularnonaukowy tekst o wynikach badań zespołu **dr Łukasza Stachnika**, przedstawionych w czasopiśmie *Chemical Geology*. Badania prowadzone na lodowcu Werenskiolda (Spitsbergen) ujawniły nowe mechanizmy transportu pierwiastków – żelaza, krzemu i fosforu – z lodowców do ekosystemów arktycznych. Zawiesina mineralna powstająca w wyniku erozji lodowcowej pełni kluczową rolę jako nośnik biodostępnych form tych pierwiastków, wspierając produkcję pierwotną i procesy sekwestracji CO₂ w środowiskach wodnych. Wyniki pokazują, że ładunek żelaza związany z zawiesiną jest aż 42 razy większy niż w formie rozpuszczonej, a dla krzemu – trzykrotnie większy. Badania realizowano w ramach projektu FLOURISH – Wpływ ewolucji lodowców na dostawę składników pokarmowych i metabolizm węgla (NCN, Sonata 17) oraz stypendium im. Mieczysława Bekkera (NAWA).

The screenshot shows the homepage of the 'NAUKA W POLSCE' website. The header includes the logo, a search bar, and navigation links. The main article is titled 'Badacze odkrywają nowe mechanizmy transportu pierwiastków z arktycznych lodowców' (Researchers discover new mechanisms of nutrient transport from arctic glaciers). The article is dated 27.09.2025 and has a 2-minute reading time. A large image of a glacier landscape is featured. To the right, there are links to 'Najpopularniejsze' (Most popular) and 'Kraj Świat' (Country World) sections, along with a list of related articles.

W dniach 15–17.10.2025 r. **dr Jerzy Raczyk** uczestniczył w szkoleniu „Seminarium Analityczne – Zakopane 2025” organizowanym przez firmę MS Spektrum z Warszawy. Seminarium dotyczyło zastosowań najnowszych technik analitycznych w analizie gleb, wody, skał i szaty roślinnej. Omówione zostało także zastosowanie narzędzi statystycznych w opracowaniu uzyskanych wyników oraz szacowania dolnej granicy oznaczalności w spektroskopii atomowej w technikach AAS i ICP. Szczególną uwagę poświęcono technice wagowej oraz pomiarach ICP-MS.

Wykład prof. Przemysław Niedzielskiego
dotyczący interferencji w ICP-MS.

Warsztaty z poprawnego ważenia.

W dniach 16–18 października 2025 r. **dr Łukasz Stachnik** wygłosił referat pt. „*Legacy of Hydroclimatological Research in a Polar Catchment Experiencing Long-Term Glacier Retreat, SW Svalbard*” podczas sesji „Disappearing glaciers of Svalbard: a Polish research legacy” na konferencji Arctic Circle Assembly w **Reykjavíku** (Islandia). Wystąpienie dotyczyło zlewni lodowcowej na zaawansowanym etapie deglacji i promowało publikację autorstwa Stachnik i in. (2025) w *Journal of Environmental Management*. Prezentowane wyniki badań zostały opracowane w ramach projektu FLOURISH – Wpływ ewolucji lodowców na dostawę składników pokarmowych i metabolizm węgla (NCN, Sonata 17). Udział w konferencji był finansowany w ramach umowy MNiSW z Uniwersytetem Śląskim (Nr MNiSW/2025/DN/510). Wydarzenie było okazją do spotkań z Ambasadorem RP w Islandii, Panem Aleksandrem Kropiwnickim, oraz Ambasadorem Arktyki i Antarktyki, **Panem Piotrem Rychlikiem**. Dr Stachnik uczestniczył w wydarzeniu jako członek polskiej delegacji reprezentującej Instytut Geofizyki PAN, Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Uniwersytet Wrocławski, Uniwersytet Jagielloński oraz Polskie Konsorcjum Polarne.

Referat o badaniach hydroklimatologicznych w Wysokiej Arktyce.

Polska reprezentacja w czasie Arctic Circle Assembly.

Statek Tara na nadbrzeżu w pobliżu budynku obrad.

W dniach 19–25 października 2025 r. gościliśmy prof. Amy Holt z Florida State University, która odwiedziła nas w ramach krótkoterminowych wizyt naukowców finansowanych przez Uniwersytet Wrocławski. Prof. Holt specjalizuje się w badaniach obiegu węgla w zlewniach regionów zimnych, wykorzystując zaawansowane metody spektrometryczne o wysokiej rozdzielczości (FTICR-MS, 21T). Prowadzi swoje badania w jednym z najlepiej wyposażonych laboratoriów na świecie – National MagLab w Tallahassee, USA (<https://nationalmaglab.org/>), dysponującym jednym z najsilniejszych magnesów stosowanych w badaniach środowiskowych. 21 października 2025 r. w Centrum Badań Regionów Zimnych odbył się wykład prof. Holt pt. *„From ice to rivers: glacier organic carbon and shifting watershed biogeochemistry in a warming world”*, w którym uczestniczyło ponad 25 osób. W trakcie wizyty omówiono plan prac w ramach projektu „Biogeochemical impacts of glacier recession on DOM cycling in polar and sub-polar catchments”, realizowanego w laboratorium National High Magnetic Field Laboratory (USA). Projekt dr Łukasza Stachnika zakłada wykorzystanie spektrometrii mas FTICR-MS (21T) do analizy rozpuszczonej materii organicznej (DOM) w zlewniach lodowców Arktyki (Svalbard) i Sub-Arktyki (Jostedalsbreen, Jotunheimen). Badania prowadzone będą we współpracy z zespołami z Florida State University, University of Pennsylvania oraz IGF PAN. Celem jest określenie wpływu recesji lodowców na biogeochemiczne procesy w środowiskach polarnych – projekt stanowi rozszerzenie prac prowadzonych w ramach FLOURISH – Wpływ ewolucji lodowców na dostawę składników pokarmowych i metabolizm węgla (NCN, Sonata 17).

Plakat promujący wykład prof. Amy Holt w ramach jej pobytu finansowanego z IDUB UWr.

Wykład prof. Amy Holt w Centrum Badań Obszarów Zimnych.

Zakład Geografii Społeczno-Ekonomicznej

22 października **dr inż. Piotr Kryczka** z ZGSE był gościem audycji „Herbatka z naukowcem” w Radiu Rodzina. Tematem rozmowy było planowanie zintegrowane, czyli jak łączyć wizje urbanistów, potrzeby mieszkańców i wyzwania zrównoważonego rozwoju. W audycji nie zabrakło też wątków o edukacji przyszłych urbanistów, współpracy nauki z samorządami, stypendium START oraz o tym,

jak Sky Tower wpisuje się w krajobraz architektoniczny Wrocławia. Zapraszamy do wystuchania rozmowy [TUTAJ \(klik\)](#).

W dniach 23–24 października 2025 r. odbyła się w Krakowie II Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Współczesne przemiany społeczno-demograficzne w Polsce i na świecie”, której organizatorem był Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej. W konferencji uczestniczył **dr hab. prof. UW r Robert Szmytkie**, który został zaproszony do Komitetu Naukowego konferencji, a także wygłosił dwa referaty: [1] Małe miasta województwa dolnośląskiego jako obszary źródłowe i docelowe migracji międzygminnych w latach 2002-2024 oraz [2] Zmiany liczby ludności w miejscowościach wiejskich województwa łódzkiego w latach 2011-2021 (we współpracy z **mgr Julią Likońską**, absolwentką specjalności Analizy Regionalne i Lokalne).

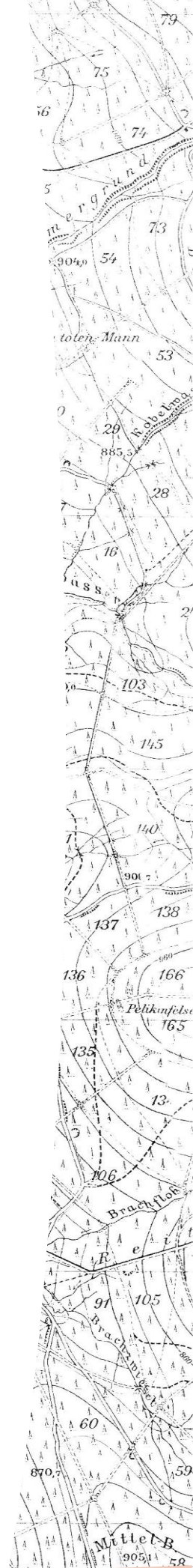

W dniu 30 października 2025 r. w Hotelu Plaza we Wrocławiu odbyła się Konferencja Naukowa „Miasta i regiony w procesie zmian - perspektywa młodych badaczy”, zorganizowana przez Departament Rozwoju Miast i Aglomeracji w UMWD. Uczestnikami konferencji byli studenci, absolwenci i doktoranci reprezentujące wrocławskie uczelnie. W konferencji uczestniczyli: **mgr Michał Szymański** z ZGSE, który zaprezentował referat pt. „Dziedzictwo i krajobraz kulturowy jako czynnik rozwoju i tożsamości małych miast na przykładzie Głogowa” oraz **mgr Julia Likońska** (absolwentka specjalności ARL), która wygłosiła referat pt. „Przeobrażenia miejscowości wiejskich województwa łódzkiego w latach 2011-2021). Ponadto w studenckim panelu dyskusyjnym pt. „Planowanie przestrzenne – szanse i wyzwania” wystąpiła Anna Korczak studentka I roku mgr geografii na specjalności ARL.

Zakład Geografii Regionalnej i Turystyki

W dniu 18.10.2025 r. **dr Damian Werczyński** z Zakładu Geografii Regionalnej i Turystyki odbył spacer po Wrocławiu z grupą ponad 50 mieszkańców sołectwa Dobromierz. Wizyta związana była z realizacją zadań statutowych związanych z integracją społeczności wiejskiej oraz organizacją przedsięwzięć kulturalnych, oświatowych i edukacyjnych. W programie znalazły się m.in. zwiedzanie Panoramy Racławickiej oraz Gmachu Głównego Uniwersytetu Wrocławskiego. Więcej na stronie sołectwa [TUTAJ \(klik\)](#).

W dniach 22–23.10.2025 **dr Damian Werczyński** wziął udział w warsztatach „Web of Science w praktyce” oraz I Seminarium Otwartego Dostępu w Bibliotece Uniwersytetu Wrocławskiego. Wydarzenie poświęcone było aktualnym wyzwaniom oraz możliwościom otwartego publikowania.

Zakład Geoinformatyki i Kartografii

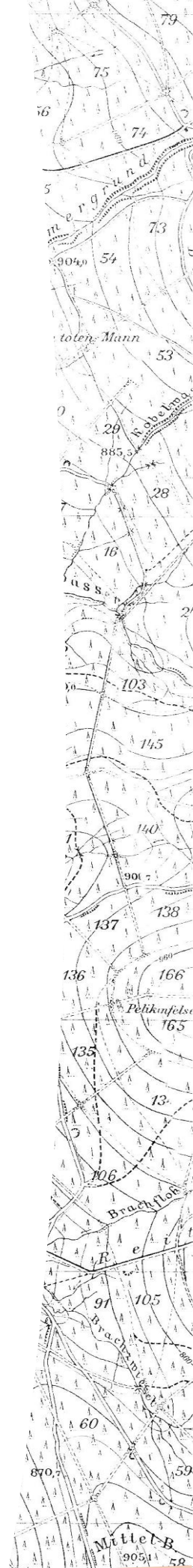
O skuteczności systemu SARUAV w rzeczywistych akcjach poszukiwawczych można było się dowiedzieć w zeszły czwartek z referatu **prof. Tomasza Niedzielskiego** i dra inż. Tomasza Motyla pt. „Modelowanie mobilności i detekcja osób zaginionych systemem SARUAV w świetle danych z rzeczywistych akcji poszukiwawczych” wygłoszonego na konferencji Przestrzenne Aspekty Bezpieczeństwa (PAB2025), która odbyła się 16–17 października 2025 w Akademii Policji w Szczytnie. Prelegentem był Tomasz Niedzielski i przedstawił wyniki zastosowania systemu SARUAV w działaniach poszukiwawczych zrealizowanych m.in. w ramach projektu doktorskiego Tomasza Motyla w programie Doktorat Wdrożeniowy Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Rozprawa doktorska została zrealizowana i obroniona na Uniwersytecie Wrocławskim. Informacja na stronach Akademii Policji [TUTAJ \(klik\)](#).

Zdjęcie grupowe uczestników konferencji PAB2025 (fot: J. Konieczny, SKS APwSz).

Prof. Tomasz Niedzielski został powołany przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych na członka Rady Naukowo-Społecznej Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Sudety Zachodnie”. Dnia 20 października 2025 w siedzibie Nadleśnictwa Świeradów w Świeradowie-Zdroju odbyło się pierwsze posiedzenie Rady w jej nowym składzie, podczas którego Tomasz Niedzielski odebrał powołanie i rozpoczął prace w tym gremium.

24 października 2025 r. zespół Laboratorium Bezzałogowych Lotniczych Obserwacji Ziemi w składzie: **dr inż. Matylda Witek**, **dr. Joanna Remisz**, **mgr Grzegorz Walusiak** wziął udział w konsultacjach naukowych na Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie (Katedra Geodezji Inżynierskiej i Budownictwa). Spotkanie rozpoczęło współpracę naukową z zespołem dra hab. inż. Łukasza Ortyła, prof. AGH, specjalistą w dziedzinie badań georadarowych. W trakcie wizyty przeprowadzono testy georadaru na drona, należącego do zasobów sprzętowych LBLOZ, wykorzystując jako referencję pomiary naziemne wykonane georadarami wózkowymi AGH. Loty wykonano na kampusie AGH, w samym centrum Krakowa. W spotkaniu uczestniczył także pracownik firmy TPI (dostawca aparatury), wspierającej LBLOZ we wdrożeniu sprzętu. Przeprowadzone pomiary pomogą skalibrować georadar „dronowy”. W najbliższej przyszłości zaplanowano dalsze konsultacje naukowe na temat technik wykonywania pomiarów georadarowych, a także wspólne pomiary terenowe.

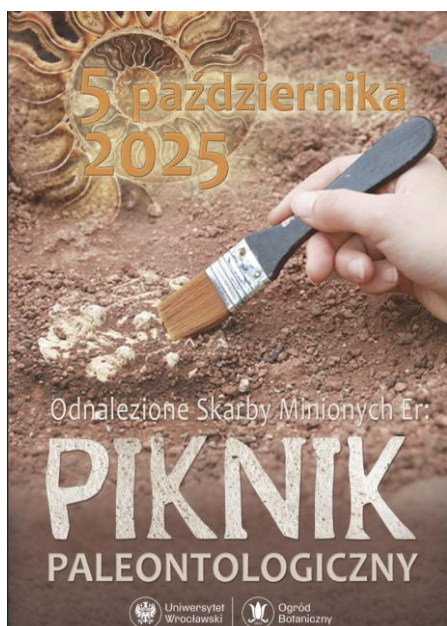

Zakład Geomorfologii

W dniach 2–3 października **mgr Małgorzata Szczypińska** brała udział w spotkaniu warsztatowym w ramach programu mentoringowego sieci Arqus w Grazu (Austria). Spotkanie było wprowadzeniem do metody mentoringu, inspiracją do pełnego wykorzystania programu oraz okazją do poznania innych uczestników. Na kolejne 9 miesięcy zaplanowano indywidualne konsultacje z mentorem z innej uczelni europejskiej a także dedykowane spotkania grupowe online z zakresu rozwoju warsztatu naukowego i planowania kariery.

5 października w Ogrodzie Botanicznym odbył się Piknik Paleontologiczny, który otworzył referatem o środowisku Arktyki **dr hab. Marek Kasprzak, prof. UW**.

W dniach 6–7 października 2025 r. w Krakowie odbyło się spotkanie **dr hab. Alicji Krzemińskiej** z Luz Doris Sánchez Pinedo de Romero – peruwiańską biolog molekularną, doktorką nauk biologicznych z Universidad Nacional Mayor de San Marcos w Limie, była Ministrą Promocji Kobiet i Rozwoju Ludzkiego oraz wcześniejszą kongresmenką, aktywnie działającą na rzecz zdrowia publicznego, środowiska, praw kobiet i edukacji obywatelskiej. W rozmowach uczestniczył również mgr Reynaldo César Panduro Llerena. Spotkanie poświęcone było możliwościom nawiązania współpracy pomiędzy Uniwersytetem Wrocławskim a Universidad Nacional Mayor de San Marcos oraz opracowaniu wspólnych kierunków działań w obszarach równości kobiet, przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, edukacji środowiskowej i zrównoważonego rozwoju. Omówiono również potencjalne projekty badawcze, wymiany akademickie oraz inicjatywy skierowane do społeczności lokalnych w Polsce i Peru, ze szczególnym uwzględnieniem wspierania grup defaworyzowanych i działań na rzecz odporności społeczno-środowiskowej.

W dniu 7 października **prof. Piotr Migoń** uczestniczył jako jeden z wykładowców w warsztatach „Workshop on Geoheritage Management in UNESCO Designated Sites”, przeznaczonych dla osób profesjonalnie zajmujących się zarządzaniem i ochroną wartości przyrodniczych w obiektach będących pod egidą UNESCO (Światowe Dziedzictwo, Geoparki UNESCO) lub do takiego statusu aspirujących. Temat wygłoszonej prezentacji to „Geoheritage and World Heritage”

W dniach 10–12 października w Olsztynie na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej odbyły się VIII Warsztaty Geomorfologii Strukturalnej, zorganizowane pod auspicjami Stowarzyszenia Geomorfologów Polskich oraz Wydziału Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Gospodarzem wydarzenia był dr Andrzej Tyc, wybitny specjalista w zakresie rozwoju rzeźby krasowej tej części Polski. Tegoroczne Warsztaty – pierwsze tego typu spotkanie po długiej, pięcioletniej przerwie – miały charakter bardzo kameralny, bo wzięło w nich udział kilkanaście osób. Jeśli jednak udział w tym wydarzeniu jest miarą siły geomorfologii strukturalnej w poszczególnych ośrodkach geograficznych, to mamy się z czego cieszyć – aż ośmioro uczestników reprezentowało nasz Instytut. Spośród kadry akademickiej byli to **prof. dr hab. Piotr Migoń**, **dr hab. Marek Kasprzak**, **prof. UW**, **dr Andrzej Kacprzak** i **dr Filip Duszyński**, natomiast doktorantów i studentów reprezentowali **mgr Maria Kotowska**, **mgr Małgorzata Mądrawska**, **Marta Sadkiewicz** oraz **Michał Grześkowiak**. Warsztaty miały głównie charakter terenowy, przy czym odnotować należy interesujący wykład

wprowadzający dr. Andrzeja Tyca (*Uwarunkowania strukturalne zjawisk krasowych północnej części Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej*), prezentację wyników badań z pracy magisterskiej Kewina Rzadkowskiego z Uniwersytetu Śląskiego (*Uwarunkowania strukturalne przestrzennego zróżnicowania wskaźników geomorfometrycznych i minimalnej erozji w regionie Rovte w środkowej Słowenii*) oraz referat dr hab. Marka Kasprzaka, prof. UW, który wprowadził uczestników w tematykę badań geofizycznych prowadzonych w ostatnich latach w samym Olsztynie (*Obrazowanie elektrooporowe masywu Góry Zamkowej w Olsztynie*). Pierwsza sobotnia sesja terenowa odbyła się w Górach Towarnych na północ od Olsztyna. Poprowadził ją prof. dr hab. Piotr Migoń, a po obecnych tam jaskiniach uczestników oprowadzał Kewin Rzadkowski. Po obiedzie uczestnicy Warsztatów udali się do rezerwatu przyrody Sokole Góry, gdzie o uwarunkowaniach rozwoju wapiennych ostańców i jaskiń opowiadał dr Andrzej Tyc. Sesję niedzielną poświęcono w całości Górze Zamkowej w Olsztynie, w tym w szczególności badaniom archeologicznym prowadzonym w ruinach tamtejszego zamku, dzięki którym wzrosła także nasza wiedza o stopniu skrasowienia masywu wapiennego.

Piotr Migoń opowiada o strukturalnych uwarunkowaniach rozwoju rzeźby Gór Towarnych.

Przy wejściu do rezerwatu przyrody Sokole Góry.

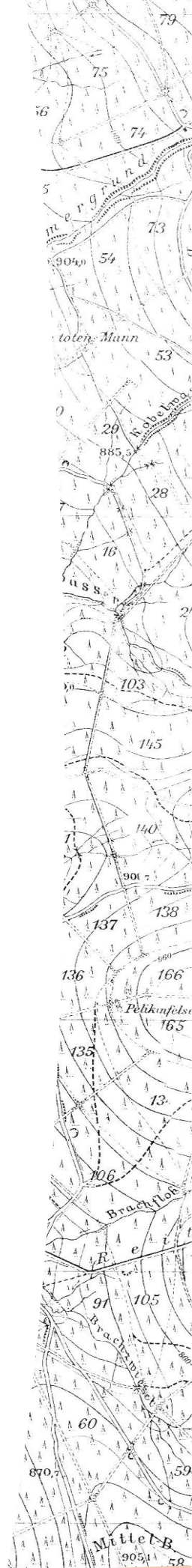

Malownicze ruiny zamku na Zamkowej Górze w Olsztynie.

W dniach 13–14 października w Adrspasko-Teplickich Skałach w Czechach przeprowadzono badania terenowe. Międzynarodowy zespół w składzie: **dr hab. Marek Kasprzak**, **prof. UW**, **dr Filip Hartvich**, **dr Petr Tábořík** (obaj z Instytutu Mechaniki Górotworu Czeskiej Akademii Nauk) **oraz mgr Wioleta Porębna** wykonał badania geofizyczne metodą elektrooporową w dolinach Metuji i Skalnego Potoku. Celem prac była ocena możliwości zastosowania tomografii elektrooporowej gruntu do analiz wypełnień dna dolin na obszarze objętym ścisłą ochroną przyrody, gdzie konieczne jest stosowanie metod nieinwazyjnych. Badania były realizowane w ramach projektu Narodowego Centrum Nauki PRELUDIUM 20 pt.: „Rozwój i uwarunkowania sieci dolinnej w obszarach piaskowcowych Sudetów i regionów przyległych w świetle badań terenowych i analizy geomorfometrycznej”, kierownik: mgr Wioleta Porębna.

Pod merytoryczną opieką pracowników Zakładu Geomorfologii – **dr. hab. Marka Kasprzaka**, **dr. Filipa Duszyńskiego**, **dr. Kacpra Jancewicza** i **dr. Andrzeja Kacprzaka** – odbył się w dniach 15–19 października w Karlowie w Górach Stołowych obóz naukowy Koła Naukowego Studentów Geografii im. Juliana Czyżewskiego. Głównym jego celem było przeprowadzenie szczegółowego kartowania geomorfologicznego wierzchowiny Szczelińca Wielkiego z pomocą materiałów kartograficznych opracowanych na podstawie wysokorozdzielczego numerycznego modelu terenu pochodzącego ze lotniczego skaningu laserowego. Prace wykonywał zespół studentów geografii studiów I stopnia: **Olga Gembala**, **Michał Grześkowiak** i **Wiktoria Jankowiak** oraz II stopnia: **Marta Rauk**, **Marta Sadkiewicz** i **Julia Toszek**.

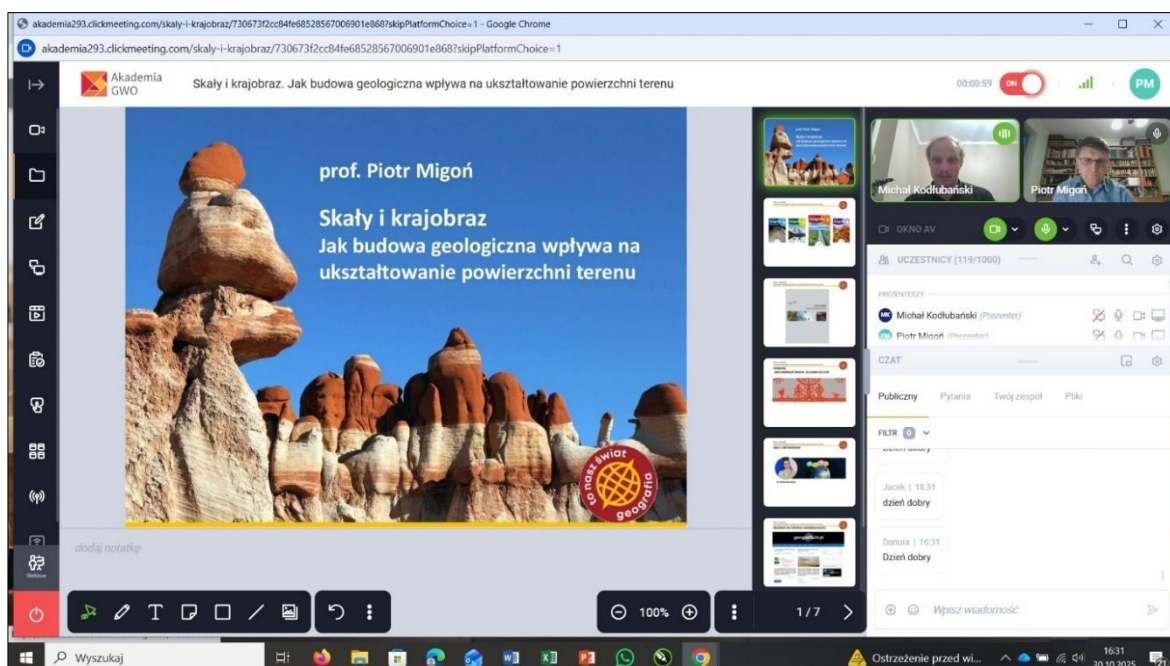
Skałkowa grupa terenowa w akcji.

24 października **dr hab. Marek Kasprzak, prof. UW** brał udział w roli recenzenta w kolokwium habilitacyjnym dr Łukasza Janowskiego z Uniwersytetu Morskiego w Gdyni. Recenzowana rozprawa habilitacyjna dotyczyła kartowania podwodnych form rzeźby. Habilitant przedstawił w dorobku publikacje dotyczące dna Bałtyku, w tym Zatoki Puckiej, oraz dna wybranych odcinków Odry. Obrady odbywały się w Centrum Offshore UMG, jakie wybudowano przy ulicy Roberta de Plélo 20 w Gdańsku, nieopodal Twierdzy Wisłoujście.

Przykłady wyposażenia badawczego Centrum Offshore Instytutu Morskiego UMG, prezentowane przez dyrektora jednostki, prof. dr hab. inż. Krzysztofa Czaplewskiego: katamaran do badań środowiska Bałtyku i robot podwodny.

W dniu 30 października **prof. Piotr Migoń** przeprowadził wykład online dla nauczycieli geografii w ramach spotkań organizowanych przez Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe. Tematyka godzinowego wykładu dotyczyła wpływu budowy geologicznej na ukształtowanie powierzchni terenu, w szczególności w odniesieniu do skał granitowych, piaskowcowych i gipsowych. Wykład zgromadził ponad 200 słuchaczy.

Zakład Klimatologii i Ochrony Atmosfery

Na zaproszenie Instytutu Geofizyki (IGF), Uniwersytetu Warszawskiego **prof. Małgorzata Werner** przedstawiła prezentację pt. „Anthropogenic and natural aerosols in the atmosphere – examples of practical applications of modelling and measurements”. Współautorami prezentacji byli: Maciej Kryza, Paweł Porwisiak, Jan Boreczek, Tetiana Vovk i Szymon Tomczyk. Wykład odbył się w IGF

w dniu 24.10.2025, w ramach Seminarium Fizyki Atmosfery, w którym uczestniczą pracownicy i doktoranci Instytutu. W trakcie wykładu Małgorzata Werner przedstawiła najnowsze wyzwania związane z badaniami obecności aerozoli w powietrzu atmosferycznym oraz przykłady praktycznych zastosowań modelowania i pomiarów jakości powietrza atmosferycznego. Prezentowane przykłady dotyczyły realizowanych przez zespół Zakładu Klimatologii i Ochrony Atmosfery prac, w tym oceny stężeń NO₂ na potrzeby wyznaczenia stref czystego transportu (SCT) we Wrocławiu.

30 października studenci nowego kierunku Klimatologia i ochrona atmosfery z elementami sztucznej inteligencji odwiedzili Wrocławskie Centrum Sieciowo-Superkomputerowe (WCSS). Administratorzy WCSS przybliżyli studentom historię rozwoju infrastruktury obliczeniowej oraz pokazali, jak na przestrzeni lat rosła moc superkomputerów wykorzystywanych przez naukowców. Studenci mieli okazję zobaczyć z bliska superkomputery BEM2 i LEM, a także wyjątkowy, pierwszy polski komputer kwantowy ODRA 5. Zasoby WCSS są wykorzystywane przez Zakład Klimatologii i Ochrony Atmosfery IGRR UWr w projektach badawczych, a także w prognozach meteorologicznych i jakości powietrza realizowanych z użyciem modeli takich jak WRF, WRF-Chem, EMEP4PL oraz nowoczesnych algorytmów uczenia maszynowego. Infrastruktura ta jest również dostępna dla naszych studentów do realizacji prac dyplomowych i projektów naukowych.

Zdjęcie: komputer kwantowy ODRA 5.

W dniach 6–17 października 2025 r. w Hyytiälä Forestry Research Station odbyło się szkolenie „INAR Autumn School 2025: Analysis of Atmosphere–Surface Interactions and Feedbacks”, organizowane przez Uniwersytet w Helsinkach. W szkoleniu wziął udział **Wiktor Kopeć**, pracownik oraz doktorant z Zakładu Klimatologii i Ochrony Atmosfery. Podczas zajęć Wiktor realizował projekt badawczy dotyczący wpływu torfowisk na klimat lokalny. Analizy prowadzone były na trzech obszarach badawczych: Ränskälänkorpi, Siikaneva oraz Naarasneva. Celem pracy było lepsze zrozumienie, w jaki sposób różne formy zarządzania torfowiskami wpływają na ich funkcjonowanie oraz oddziaływanie klimatyczne. Grupa badawcza, w której pracował doktorant, skupiła się na trzech kluczowych pytaniach: Jakie są różnice w lokalnej nukleacji nowych cząstek (new particle formation, NPF) między badanymi lokalizacjami i czym są one spowodowane? W jaki sposób zróżnicowany strumień wymiany CO₂ i CH₄ między torfowiskami a atmosferą można wyjaśnić zmiennością czynników abiotycznych i biotycznych? Jakie są obecne wartości globalnego potencjału ocieplenia (GWP) dla trzech torfowisk i jakich zmian można oczekiwać w przyszłości? Głównym, nadrzędnym celem zespołu było zrozumienie, w jaki sposób decyzje dotyczące zarządzania torfowiskami wpływają na klimat. Szkolenie kładło duży nacisk na analityczną pracę z lokalnymi danymi pomiarowymi oraz ich wizualizację. Każdy uczestnik szkolenia miał obowiązek wziąć udział w 3 prezentacjach dotyczących postępów swojej grupy. W programie znalazła się również wizyta w SMEAR II (Station for Measuring Ecosystem–Atmosphere Relations II) – jednej ze stacji sieci ACTRIS, przeznaczonej m.in. do pomiarów dynamiki aerozoli, mikrometeorologii i chemii atmosfery. Warunkiem ukończenia szkoły jest przygotowanie artykułu naukowego dotyczącego interakcji pomiędzy torfowiskami a klimatem. Uczestnicy już teraz współpracują nad wspólnymi analizami, które mogą doprowadzić do powstania międzynarodowej publikacji oraz dalszych projektów badawczych.

Uczestnicy szkolenia INAR Autumn School 2025.

Torfowisko w Siikaneva.

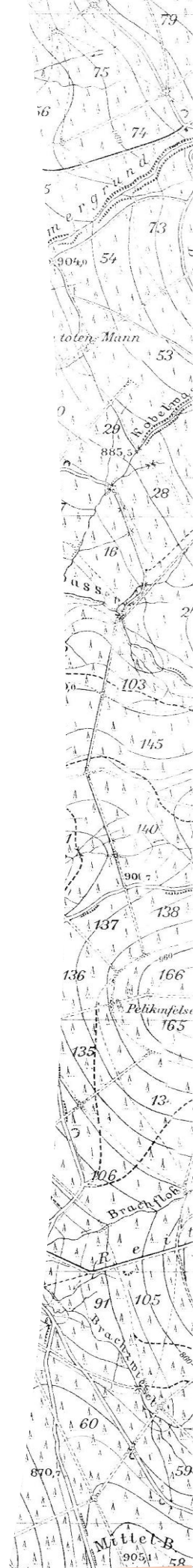
Aparatura badawcza do pomiaru strumieni CO_2 i CH_4 na torfowisku w Siikaneva.

Wizyta na stacji SMEAR II.

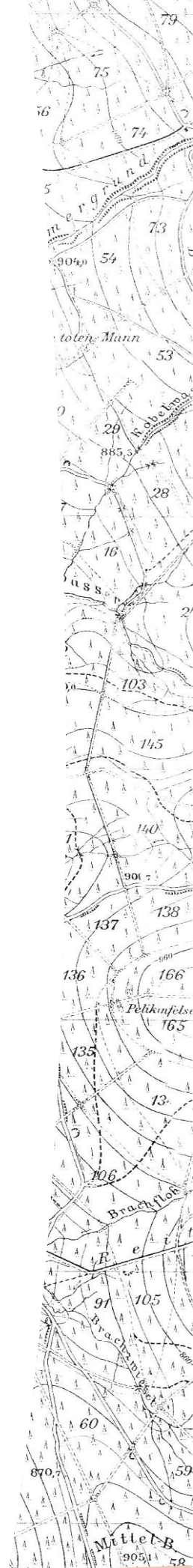

127 metrowy maszt meteorologiczny na stacji SMEAR.

Zakład Zagospodarowania Przestrzennego

W dniach 14–16 października **dr hab. prof. UW** **Krzysztof Janc** wziął udział w międzynarodowej konferencji "Landscapes in Flux: Managing Land, Biodiversity and Disaster Risks in a Changing World", która odbyła się w Limie, Peru. Wydarzenie zostało zorganizowane przez Instituto de la Naturaleza, Tierra y Energía (INTE-PUCP), Pontificia Universidad Católica del Perú (PUCP) oraz International Geographical Union (IGU). Konferencja zgromadziła ponad 50 ekspertów z całego świata, którzy wspólnie dyskutowali o wyzwaniach związanych z zarządzaniem przestrzenią, bioróżnorodnością i ryzykiem katastrof w kontekście dynamicznych zmian środowiskowych. Podczas konferencji dr hab. prof. UW Krzysztof Janc wygłosił referat "Internet Quality and Socio-Economic Development in Poland: A Spatial Perspective.", w którym przedstawił wyniki projektu "Digital technologies and spatial justice. The challenges for smart rural development" finansowanego przez Narodowe Centrum Nauki.

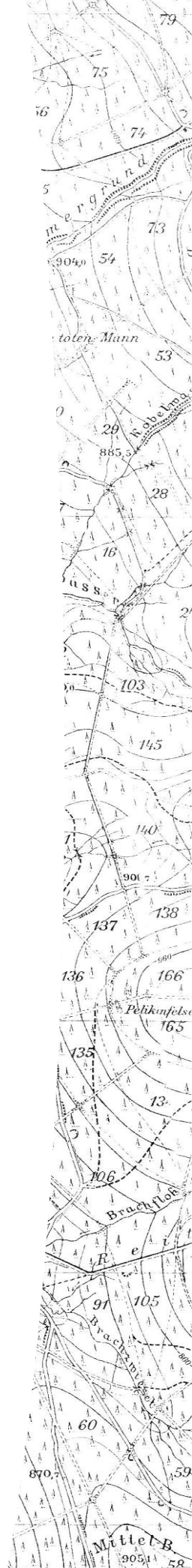

30 października we Wrocławiu odbyła się konferencja poświęcona wyzwaniom współczesnej polityki miejskiej i regionalnej, organizowana przez Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego we współpracy z uczelniami wyższymi: Uniwersytetem Wrocławskim, Politechniką Wrocławską oraz Uniwersytetem Ekonomicznym we Wrocławiu. Wydarzenie zgromadziło młodych badaczy – doktorantów, studentów i absolwentów – zainteresowanych tematyką rozwoju miast i regionów. Na konferencji Instytut Geografii i Rozwoju Regionalnego UWr reprezentowali dwójka doktorantów z Zakładu Zagospodarowania Przestrzennego:

- **mgr Wiktor Żukowski** z referatem pt.: „Charakterystyka i segmentacja wrocławskiej Strefy Płatnego Parkowania. Zastosowanie metody hierarchicznej analizy skupień”
- **mgr Piotr Sobkowiak** z referatem pt.: „Typologia miejscowości pod względem wybranych cech miejskich na przykładzie Gminy Kobierzyce”

Pan **Robert Szczepanik**, student I roku studiów magisterskich kierunku gospodarka przestrzenna, wziął udział w międzynarodowej konferencji naukowej „Rok 1945 na Śląsku”, która odbyła się 9 i 10 października w Opolu. Podczas konferencji Pan Robert przedstawiał wyniki swoich badań przeprowadzonych w ramach pracy licencjackiej "Wpływ procesów politycznych na krajobraz nazewniczy Bytomia". Ponadto w dniach 24–25 października w Haus Schlesien w Königswinter wystąpił z tematem "The impact of political processes on the naming landscape of Bytom" (Wpływ procesów politycznych na krajobraz nazewniczy Bytomia) podczas Kolokwium Śląskiego (Schlesien-Kolloquium), czyli konferencji dla młodych naukowców, którzy zajmują się tematyką związaną ze Śląskiem. Za udział w tym wydarzeniu Pan Robert został nagrodzony drugim miejscem za najlepszą prezentację.

Zdjęcie z konferencji w Opolu (fot. J. Siek, Instytut Śląski).

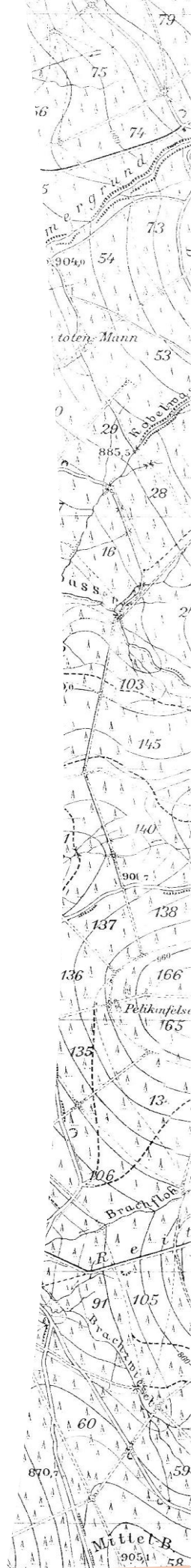
Zdjęcie z konferencji w Königswinter (fot. Florian Paprotny, HAUS SCHLESIEN).

Pracownia Dydaktyki Geografii

W dniach 23, 24, 27 i 28 października 2025 r. odbyło się szkolenie dla nauczycieli pt. „Organizacja lekcji terenowych i edukacji regionalnej w edukacji geograficznej” w ramach projektu FERS, prowadzone przez **mgr Martę Helt, dr Dorotę Borowicz, dr. Bartosza Korabiewskiego i dr. Krzysztofa Parzocha**. W warsztatach brało udział 35 nauczycieli. Ze względu na fakt, że realizacja zakładanych osiągnięć ucznia może zachodzić skuteczniej w warunkach aktywnego i świadomego konstruowania wiedzy przez ucznia na podstawie obserwacji, a nie wyłącznie na podstawie przekazu wiedzy pochodzącej od nauczyciela, uczestnicy podczas pierwszego dnia szkolenia skupili się na możliwości włączania w proces nauczania aspektów środowiskowych. Mając na uwadze metodę edukacyjną polegającą na zdobywaniu wiedzy poprzez doświadczanie, przebywanie w określonym miejscu, poznali zasady funkcjonowania kopalni KWB Bełchatów i elektrowni w kontekstach społeczno-gospodarczym i środowiskowym, następnie zapoznali się z ofertą edukacyjną i bazą dydaktyczną najlepszego technikum w Polsce wg Rankingu Perspektyw, tj. Technikum Nowoczesnych Technologii w Kleszczowie. W Załęczańskim Parku Krajobrazowym nauczyciele, wykorzystując przygotowane materiały edukacyjne, mieli okazję wstępnie przetestować terenowe metody badań środowiska, np. skalę porostową, aplikacje do rozpoznawania roślin i pomocne w kartowaniu terenu. Podczas kolejnego dnia szkolenia grupa nauczycieli miała okazję zapoznać się dwoma miejscami, które w odmienny sposób są eksplorowane przez turystów i z tego względu posiadają zupełnie różny charakter zagospodarowania turystycznego:

- Kopalnia Złota w Złotym Stoku, gdzie oprócz możliwości zwiedzania podziemnych sztolni oraz muzeów, oferuje się turystom dodatkowe atrakcje w postaci przejazdu podziemnym pociągiem, płukania złota, odlewania sztabek czy bicia złotych monet, a także pokazy pracy dawnych mechanizmów w średniowiecznej osadzie górniczej. Atrakcjom towarzyszą miejsca noclegowe i gastronomiczne. Nauczyciele mogli również spotkać się tu i porozmawiać z panią Elżbietą Szumską – właścicielką obiektu i pasjonatką, która z ruin dawnej kopalni stworzyła rozslawioną i wielokrotnie nagradzaną atrakcję turystyczną.
- Karłów – uczestnicy mieli okazję zapoznać się z zagospodarowaniem turystycznym miejsca, które opiera się przede wszystkim na turystyce pieszej, a służą jej przede wszystkim liczne szlaki turystyczne, którym towarzyszą liczne parkingi, punkty gastronomiczne, noclegowe i handlowe. Zidentyfikowano tam również miejsca, w których można wynająć rower, rozpaść ognisko czy skorzystać z informacji turystycznej.

Tematyka kolejnego dnia szkolenia oscylowała wokół zagadnień dotyczących aspektów technicznych organizowania wycieczek i lekcji terenowych. Szeroko omówiono problemy formalno-prawne, logistyczne, finansowe oraz związane z bezpieczeństwem i opieką nad dziećmi i młodzieżą. Pracując w podgrupach, uczestnicy szkolenia starali się znaleźć rozwiązania przykładowych trudnych sytuacji, z którymi można się spotkać realizując obowiązki organizatora i opiekuna podczas zajęć terenowych. Uczestnicy szkolenia analizowali możliwości przeprowadzenia lekcji terenowych i realizacji wybranych treści programowych z geografii w następujących lokalizacjach: Rezerwat Przyrody Góra Świętej Anny, Pustynia Błędowska oraz Zamek Ogrodzieniec w Podzamczu. W sposób praktyczny uczyli się modyfikować pogram wycieczki w zależności od warunków atmosferycznych. Grupa zgłębiała treści podstawy programowej z geografii oraz sposoby doskonalenia kompetencji kluczowych uczniów podczas wycieczek. Duży wpływ na efektywność szkolenia miał zróżnicowany staż pracy uczestników i ich otwartość. Nauczyciele bardzo chętnie wymieniali się swoimi doświadczeniami,

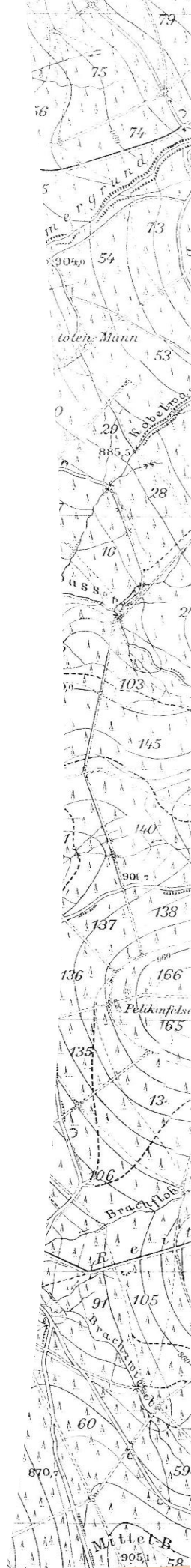

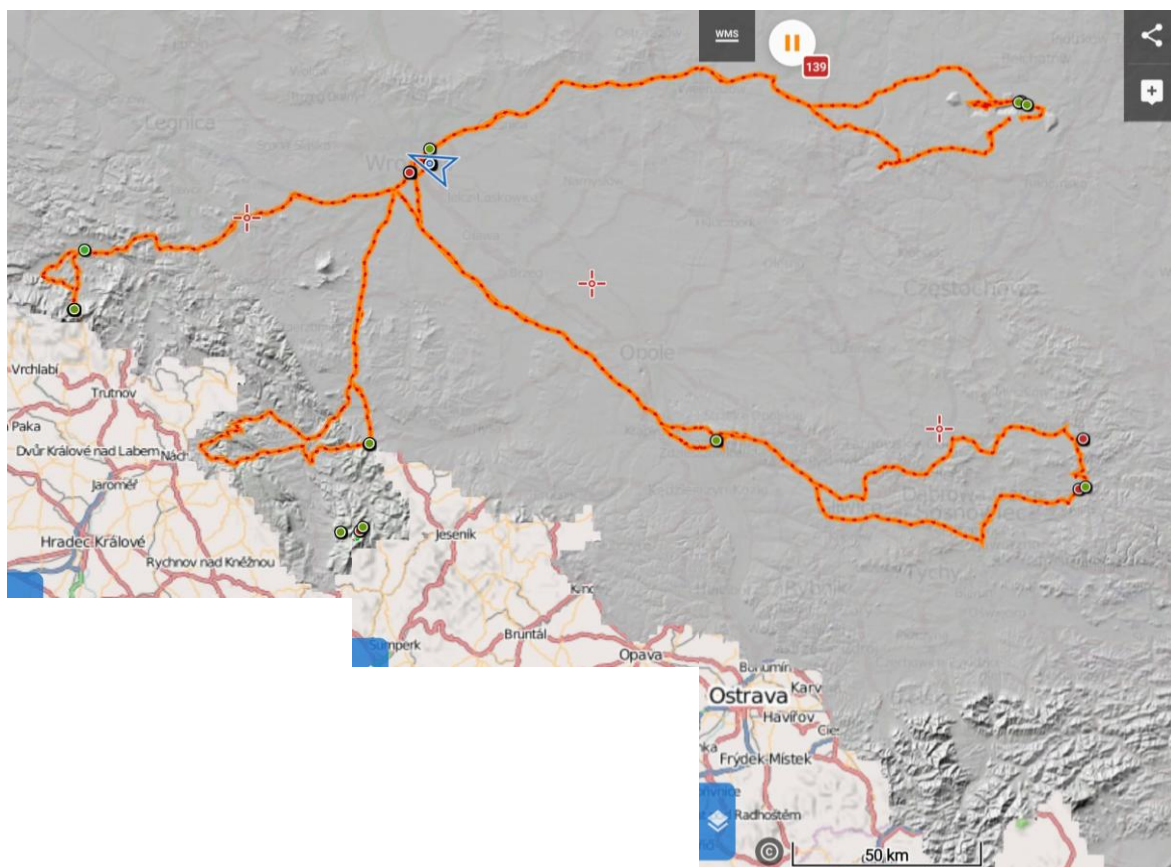
analizowali przedstawione sytuacje, a młodszy stażem stali się coraz bardziej wyczuleni na aspekty prawne lekcji poza murami szkolnymi.

Realizacja celów kształcenia geograficznego powinna odbywać się poprzez stosowanie metod umożliwiających kształtowanie umiejętności obserwacji zjawisk, procesów przyrodniczych i antropogenicznych podczas zajęć w terenie, a także wprowadzenie takich metod i środków oraz wykorzystanie ośrodków i centrów edukacji, które stwarzają warunki do dostrzegania piękna otaczającego świata w różnych jego aspektach, sprzyjających kontemplacji wartości przyrody i obiektów dziedzictwa kulturowego. Podczas ostatniego dnia szkolenia grupa nauczycieli szkół podstawowych i ponadpodstawowych skupiła się zatem na poznaniu możliwości wykorzystania w edukacji dostępnej oferty dydaktycznej prezentowanej przez podmioty publiczne realizujące działalność edukacyjną w zakresie geografii. W tym celu zapoznano się z tematyką zajęć i kursów oferowanych w ramach prowadzonej działalności edukacyjnej dla dzieci i młodzieży przez Centrum Przyrodniczo-Edukacyjne KPN – Pałac Sobieszów w Jeleniej Górze oraz Centrum Edukacyjne "Domek Laboranta" w Karpaczu. Zadaniem uczestników szkolenia było powiązanie tematów zajęć realizowanych w terenie, muzeach interaktywnych czy laboratoriach tych ośrodków z treściami podstawy programowej z geografii oraz ocena możliwości wzbogacenia i uskutecznienia procesu kształcenia. Dodatkowo nauczyciele zapoznali się ze Stacją Ekologiczną Uniwersytetu Wrocławskiego "Storczyk", która znajduje się w Karpaczu na terenie Karkonoskiego Parku Narodowego, jako obiektem stanowiącym m.in. bazę noclegową i dydaktyczną w ramach tzw. "zielonych szkół". Podczas szkolenia zwracano uwagę na *genius loci* jako szczególny walor określonego fragmentu przestrzeni, wyróżniającego go ducha miejsca i określającego jego tożsamość. W jednej z sal tego ośrodka miało miejsce podsumowanie i zakończenie warsztatów. Ze względu na fakt, że zajęcia terenowe mają na celu kształtowanie umiejętności uważniejszego spojrzenia na otaczającą przestrzeń, odczytywania jej wartości, rozpoznawania tego co w niej szczególne, wyjątkowe bardzo istotne jest, żeby nauczyciele organizowali lekcje poza murami szkoły i byli do tego odpowiednio przygotowani. Prowadzący szkolenie mają nadzieję, że niepowtarzalny charakter wybranych miejsc na realizację szkolenia i towarzysząca im atmosfera wpłynęła na nowe postrzeganie tych krajobrazów przez uczestników a wsparcie merytoryczne, które otrzymali będzie solidnym fundamentem do realizacji niezapomnianych projektów wraz z uczniami.

W realizacji szkolenia pomogli pracownicy Centrum Transferu Technologii UWr: Pani dr Joanna Godzwon, Pani dr Anna Simińska i Pan dr Łukasz Makowski, którzy od strony organizacyjnej odpowiadali za nabór uczestników, organizację cateringu i transport autokarowy. Uczestnicy podnieśli swoje kompetencje w obszarze organizacji lekcji w terenie i edukacji regionalnej. Ze względu na duże zainteresowanie planowane są kolejne edycje warsztatów terenowych dla nauczycieli w następnym roku kalendarzowym.

Na zdjęciach poniżej między innymi prowadzący szkolenie: mgr Marta Helt, dr Dorota Borowicz, dr Bartosz Korabiewski, dr Krzysztof Parzóch, grupa najmłodszych stażem nauczycieli na szkoleniu wraz z „opiekunem” oraz Jantar – pies mgr M. Helt adoptowany ze schroniska w Bełchatowie, który towarzyszył uczestnikom podczas szkolenia (nie kupuj – adoptuj).

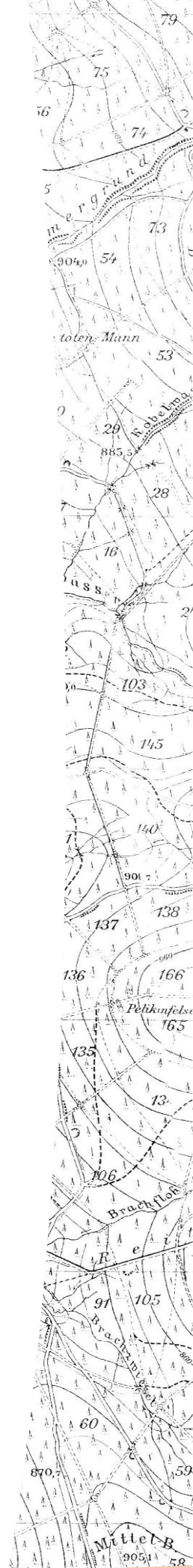

Trasa wyjazdów warsztatowych.

Geopark Góra Św. Anny.

Góry Stołowe – w drodze do Karłowa.

Pogórze Wałbrzyskie – w drodze do Sobieszowa.

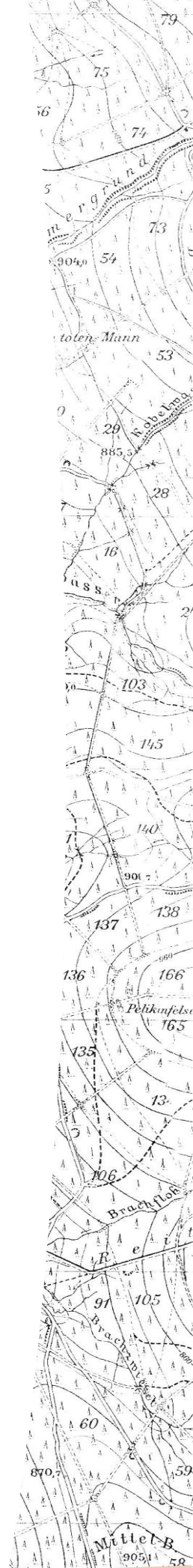
Karpacz – w drodze do Centrum informacyjnego KPN na Wilczej Porębie.

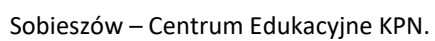

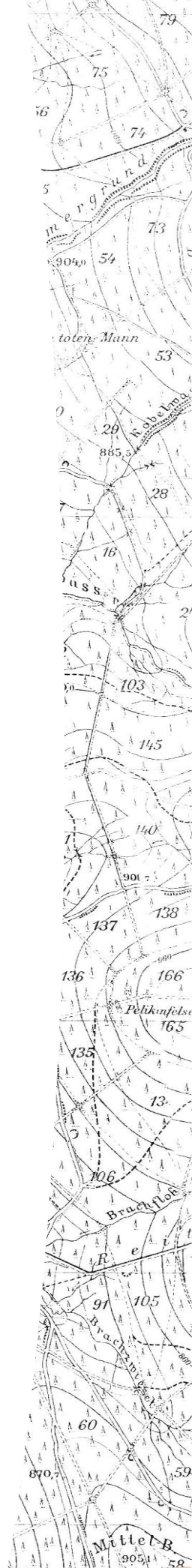
Pustynia Błędowska.

Kopalnia Złota w Złotym Stoku.

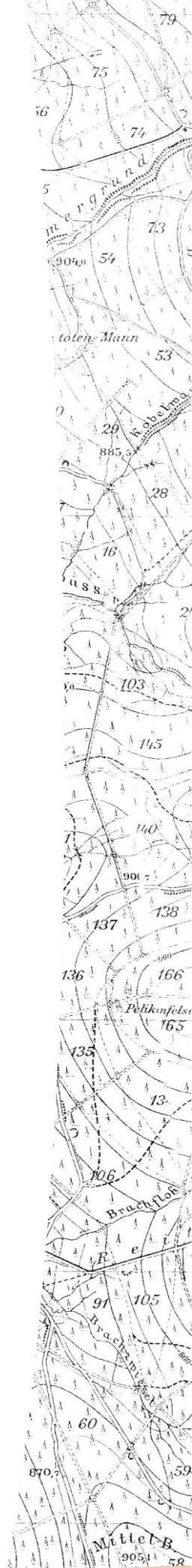

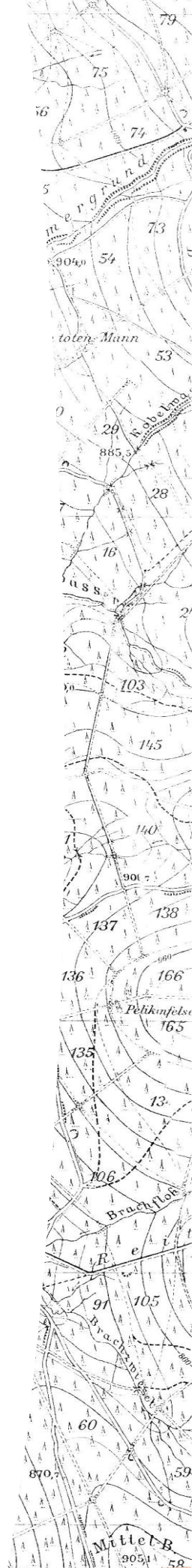

Koło Naukowe Studentów Geografii im. Juliana Czyżewskiego

Prezentujemy naszą relację z VIII Warsztatów Geomorfologii Strukturalnej w Olsztynie, wzmiankowanej wyżej w zakładce Zakładu Geomorfologii. Okiem kołowicza. W warsztatach brała udział trójka członków naszego koła: **Marta Sadkiewicz, Małgorzata Mądrawska i Michał Grześkowiak**. Pierwszego dnia po przybyciu na miejsce wysłuchaliśmy referatu pt. Uwarunkowania strukturalne zjawisk krasowych północnej części Wyżyny Krakowsko - Częstochowskiej wygłoszony online przez dr. Andrzeja Tyca. W ramach wykładu zostały przekazane informacje m.in. dotyczące geologii badanego obszaru, czy też samych wapieni jurajskich stanowiących pozostałości struktur biohermalnych. Drugi dzień spędziliśmy w terenie. Dla większości z nas – kołowiczów była to pierwsza okazja, by być na Jurze Krakowsko-Częstochowskiej, co sprawiało, że byliśmy nie tylko głodni wiedzy o tym obszarze, ale również chłoniliśmy otaczające nas krajobrazy. Po śniadaniu udaliśmy się w Góry Towarne, które swoją nazwę zawdzięczają ukrywaniu towarów w jaskiniach przez karawany kupieckie, podróżujące niegdyś z Krakowa na północ. Naukowym komentarem podczas wycieczki służył nam prof. Piotr Migoń, natomiast w roli przewodnika po okolicy świetnie sprawdził się Kewin Rządowski. Eksploracja objęła nie tylko wapienne skałki, ale również jaskinie m.in. Jaskinię Towarną i Jaskinię Cebanową. Po smacznym obiedzie wyruszyliśmy w Góry Sokole. W czasie wędrówki było można zobaczyć m.in. skałkę Pielgrzym, Studnię Zygmunta, wejście do Jaskini Olsztyńskiej, Jaskini

pod Sokolą Górą czy Jaskini Koralowej oraz Studnie w Amfiteatrze. Zwieńczeniem wycieczki terenowej pod przewodnictwem dr Andrzeja Tyca, było wejście na punkt widokowy na Skale Bonifacy, z którego rozciągała się panorama na Zamek Olsztyn. Wieczór spędziliśmy słuchając dwóch referatów wygłoszonych kolejno przez **dr hab. prof UWr Marka Kasprzaka** pt. Obrazowanie elektrooporowe masywu Góry Zamkowej w Olsztynie oraz Kewina Rzadkowskiego pt. Uwarunkowania strukturalne przestrzennego zróżnicowania wskaźników geomorfometrycznych i minimalnej erozji w regionie Rovte w środkowej Słowenii. W niedzielę wyruszyliśmy odkrywać Wzgórze Zamkowe. Dzięki uprzejmości organizatorów mieliśmy okazję zapoznać się z historią przeprowadzonych tam badań oraz historią zamku. Odwiedziliśmy również Jaskinię Zamkową Dolną. Z Wzgórza Zamkowego rozciągał się widok na Częstochowę, Olsztyn, czy odwiedzony dzień wcześniej Rezerwat „Góry Sokole”. Nim udaliśmy się na obiad był czas na zrobienie wspólnego pamiątkowego zdjęcia i podziękowanie zarówno organizatorom, jak i wszystkim, którzy dzielili się swoją wiedzą podczas wyjazdu. Później część osób udała się w drogę powrotną do Wrocławia, natomiast reszta wybrała dalszą eksplorację tajemnic krasowej krainy.

Opracowanie:
Marek Kasprzak
marek.kasprzak@uwr.edu.pl
Wrocław, 20 listopada 2025 r.

Materiały dotyczące spraw Instytutu i spraw poszczególnych Zakładów prosimy nadsyłać do końca każdego miesiąca na adres e-mail M. Kasprzaka.

Fotografia na pierwszej stronie: chwila zadumy na Cmentarzu Świętego Maurycyego na Skowroniej Górze we Wrocławiu (fot. M. Kasprzak, listopad 2025).